

Pou i safareig de can Ros

Sant Just Desvern

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Can Ros.
Emplaçament Al pati davanter de la casa.

Coordenades:

Latitud: 41.386357625128
Longitud: 2.065282278953
UTM Est (X): 421849
UTM Nord (Y): 4582070

Classificació

Número de fitxa 08221 - 351
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: L'estructura en conjunt presenta un estat de degradació evident, especialment en els revestiments del pou i les superfícies del safareig. La presència de vegetació espontània i brutícia evidencia un llarg període d'abandonament.

L'entorn està envoltat de natura, amb arbres de fulla caduca que proporcionen ombra i augmenten la humitat a la zona, afavorint la degradació dels materials. L'impacte d'intervencions modernes, com la presència de grafitis al pou, altera la seva aparença original, però no en modifica la lectura arquitectònica ni històrica.

Protecció Inexistent

Tipus de protecció: Inexistent

Observacions protecció: El pou i el safareig es troben a la serra de Collserola, espai que forma part de la Xarxa Natura 2000, una xarxa europea d'espais naturals protegits que té com a objectiu garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de les espècies de flora i fauna

silvestres d'interès comunitari. El 5 de setembre de 2006, el Govern de Catalunya, amb l'Acord de Govern 112/2006, aprova la llista definitiva de LIC (Lloc d'Importància Comunitària) i de ZEPA (Zona Especial Protecció Aus) que configura la Xarxa Natura 2000 al nostre país.

El Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat), aprovat el 2020 amb aprovació definitiva per Acord de Govern de la Generalitat de Catalunya en sessió del 6 d'abril de 2021, estableix les directrius per a la preservació dels valors naturals i paisatgístics del parc, així com per a la regulació dels usos i activitats que s'hi desenvolupen. Aquest pla és l'eina principal per a la gestió sostenible de l'espai natural.

Accés Restringit
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08219A010000140000KB
Fitxes associades:

[Can Ros](#)

Autoria de la fitxa Juana Maria Huélamo Gabaldón - Kuanum
Data de registre de la fitxa: dg., 16/03/2025 - 23:07

Descripció

Pou de captació d'aigua subterrània i safareig adossat, dos elements tradicionals de l'arquitectura rural que van ser utilitzats per al subministrament i ús domèstic de l'aigua. Malgrat el seu estat de deteriorament, encara conserva la seva morfologia i funció original recognoscible.

L'element més destacat del conjunt és el pou, caracteritzat per una coberta en forma de con o ogiva, construïda amb una combinació de maons, morter, ciment i maçoneria. Aquesta forma singular no només respon a criteris estructurals sinó també a la necessitat de protegir l'aigua de la contaminació i reduir l'evaporació.

L'accés a l'interior es feia mitjançant una porteta, la qual actualment es troba cegada amb obra de maons i ciment, impedit així la seva funcionalitat original. La superfície exterior presenta evidències d'erosió i restes de pintura i grafit, els quals responen majoritàriament a actes vandàlics.

Adossat al peu del pou es troba el safareig rectangular, una estructura de maons i maçoneria recoberta per morter i ciment, destinada a la recollida d'aigua i a les tasques de rentada de roba. A la seva part superior es conserven les rajoles d'argila cuita inclinades, elements clau per facilitar el procés de bugada. Aquestes rajoles permetien l'ús de picadors de fusta per copejar les peces de roba o l'aplicació directa de sabó, mitjançant el frec manual.

Tot i que la seva forma es manté reconeixible, el safareig està parcialment deteriorat, amb esquerdes i pèrdua de material en els seus caires i superfícies. A l'interior hi ha una acumulació de vegetació espontània i residus, indicant que l'espai fa temps que no es fa servir.

Observacions:

La progressiva desaparició i abandonament d'aquestes estructures, en favor de sistemes més moderns d'abastament i sanejament, ha fet que moltes d'elles quedin en desús, per la qual cosa, aquests elements són importants per entendre el patrimoni hidràulic i domèstic del nostre passat recent.

Pou i safareig exemplifiquen la importància de l'aigua en la vida rural i la seva gestió eficient en un context agrícola. Més enllà de la seva funció pràctica, aquests elements formen part del patrimoni etnològic i arquitectònic, i ens permeten recuperar una manera de viure lligada a la terra i a la comunitat de Sant Just Desvern.

Història

Aquest conjunt, tot i el seu estat de deteriorament, constitueix un exemple valuós de les construccions funcionals vernacles associades a la gestió de l'aigua, amb solucions constructives pròpies dels segles XIX i XX.

Els pous i safareigs han estat elements fonamentals en la vida quotidiana de les masies i construccions rurals com can Ros, testimonis d'una economia basada en l'autosuficiència i en l'ús eficient dels recursos naturals, especialment de l'aigua.

Els pous es construïen per aprofitar l'aigua del subsol, garantint-ne la disponibilitat per al consum humà, a vegades algun petit ús agropecuari, com pot ser el reg a l'hort, el servei dels animals, i també per a les tasques domèstiques. La seva presència era vital en zones rurals, on no hi havia accés a xarxes d'abastament modernes.

Aquests pous acostumaven a tenir una coberta en forma cònica o d'ogiva, com en el cas d'aquest exemple, per protegir l'aigua de la contaminació, evitar la caiguda d'elements externs i minimitzar l'evaporació. També ajudaven a mantenir l'aigua fresca durant més temps.

En moltes masies, el pou era un element central, ja que assegurava la disponibilitat d'aigua potable per a la família i els treballadors, així com per als animals de la casa.

Els safareigs acostumaven a ser una construcció complementària als pous i permetien aprofitar l'aigua per a una de les tasques domèstiques més essencials: la bugada. En absència de sistemes moderns de canalització i sanejament, l'aigua s'havia d'extreure manualment i buidar-se al safareig, on es rentava la roba per immersió, fregament o cops amb picadors de fusta.

Aquests safareigs tenien superfícies inclinades de rajoles d'argila cuita, que facilitaven la neteja per fricció i permetien escórrer l'excés d'aigua. Normalment, es feia servir sabó artesanal, elaborat amb greixos animals i sosa, i les peces es deixaven assecar a l'aire lliure.

El pou i el safareig de can Ros resulten un exemple representatiu d'elements constructius rurals tradicionals, els quals formaven part del sistema de gestió de l'aigua.

El pou garantia l'aigua de boca i per a altres usos domèstics, mentre que el safareig servia per fer la bugada i, en alguns casos, per a usos secundaris com regar l'hort o abeurar els animals.

Bibliografia

Enllaços d'interès:

[Els pous a Sant Just Desvern](#)

